

Sokolovská uhelná, právní nástupce, a.s., Sokolov

Státní oblastní archiv v Plzni

Důl Jiří v Lomnici

1856 - 1951

Inventář

~~**EL NAD č.: 45**~~

~~**AP č.: 45**~~

EL NAD: 11310

AP: 801

PhDr. Alexandr Gross
Sokolov 1965

Petr Beran
Sokolov 2013

OBSAH

Úvod	
I.	Stručný vývoj podniku, z jehož činnosti fond vznikl 3
II.	Vývoj a dějiny fondu 12
III.	Archivní charakteristika fondu 12
IV.	Stručný rozbor obsahu fondu 13
V.	Možnost využití fondu 14
VI.	Záznam o vypracování inventáře 14
VII.	Inventář
I.	Vedení a správa 15
II.	Mzdové a pracovní záležitosti 18
III.	Účetnictví a výkaznictví 20
IV.	Výstavba, technický rozvoj a technická dokumentace 21
V.	Výroba 23
VI.	Zásobování a odbyt 25
VIII.	Rejstříky
	osobní 26
	věcný 26
	zeměpisný 32
IX.	Tiráž 34

I. Stručný vývoj podniku, z jehož činnosti fond vznikl

V místech dolu Jiří v Lomnici býval malý povrchový lom, který patřil společně s okolními dolovými mírami a poli obchodníkovi Bedřichu Vilému Kästnerovi z Bockwy u Zwickau v Sasku a nazýval se podle svého majitele Kästnerův důl (Kästnerzeche).

Dne 8. února 1917 se ustavila Falknovská uhelná akciová společnost (Falkenauer Kohlenbergbau A. G.) se sídlem ve Vídni. Její stanovy schválilo c. k. ministerstvo vnitra výnosem čj. 65 481/16 ze dne 3. 2. 1917. Hlavním zakladatelem nové společnosti a majitelem většiny jejích akcií (14 000 z 20 000 kusů), která odpovídala také většině upsaného základního kapitálu (2 800 000 K), byl Bedřich Vilém Kästner se členy jeho rodiny. Druhým hlavním zakladatelem tohoto podniku byl Všeobecný pozemkový úvěrový ústav (K. k. priv. allgem. Boden Credit-Anstalt) ve Vídni. Tento ústav upsal jako zakládací kapitál společnosti 1 130 000 K a zato dostal 5 650 akcií po 200 korunách. Po 50 kusech akcií za 10 000 K dostali dále Josef Beneš, generální ředitel Rakouského spolku pro chemickou a hutní výrobu, jeho ředitelé Richard Brandeis a Richard Sadler, generální ředitel Buštěhradské dráhy Jan rytíř Gintl, její ředitel Dr. Richard Reisch a viceprezident Karel svobodný pán Wolf Zdekauer z Prahy a Dr. Jindřich Feitis. Do první správní rady byli z těchto pánů zvoleni Beneš, Brandeis, Gintl, Sadler a Zdekauer a dále ředitel Buštěhradské dráhy Alfréd Herzfeld z Prahy s ředitelem jejích dolů Ing. Rudolfem Steinerem z Vrapic. Prvním prokuristou podniku se stal v roce 1918 Eduard Tauschitz z Vídně. V roce 1919 odešel z vedení firmy Ing. Steiner a nově byli kooptováni sekční šéf Dr. Viktor svob. pán Röhl z Vídně a generální ředitel Buštěhradské dráhy Dr. Kazimír Pokorný z Prahy a také generální ředitel Rakouského spolku pro chemickou a hutní výrobu Heřman Winkler z Vídně. Místo odstoupivšího Winklera (1920) a Gintla (1921) byli do vedení společnosti poté zvoleni generální ředitel Báňské a hutní společnosti ve Vídni Dr. techn. h. c. Jiří Günther a ředitel Chemického a hutního spolku v Karlových Varech Josef Futschik. Před rokem 1925 ze správní rady odešli nebo zemřeli Brandeis, Feitis, Pokorný, Röhl a Wolf Zdekauer. Prvním ředitelem společnosti byl jmenován Ing. A. E. Gödicke, později Ing. Hugo Apfelbeck. Podobně brzy vystřídal i prvního závodního Ing. Zd. Weyputka Ing. Zdenko Peithner. Do správní rady byl nově zvolen generální ředitel Max Mayer. V tomto složení zůstalo vedení společnosti až do doby její likvidace a její fúze se sokolovským závodem Spolku pro chemickou a hutní výrobu v Ústí nad Labem ve třicátých letech.

Předmětem podnikání nové společnosti byla dolová pole v rozsahu 27 jednoduchých, 12 dvojitých dolových měř s 10 přebytky v prostoru Lomnice, Svatavy, Lvova a města Sokolova zejména v jeho čtvrti Na vyhlídce, býv. Schönwerth. Posléze firmě ještě patřil jeden velký přebytek, který byl společným vlastnictvím s Uhelnými závody Marie Pomocná a Matyáš ve Svatavě, několik dolových měř v okolí jámy Vilém v Královském Poříčí, koupených Kästnery v 90. letech 19. století od firmy Britannia, zemědělská půda, obytné a provozní budovy a zařízení, stroje a jiný inventář. Zásoby hnědého uhlí se v dolových mírách společnosti odhadovaly na základě vrtů provedených firmou Thiele z Teplic na 59 milionů tun, uložených většinou ve sloji Antonín o mocnosti 4 až 24 metry. Z malé části sem zasahovala též asi šestimetrová hlouběji uložená josefská sloj. Největší hloubka, ve které byla uhelná sloj uložena, činila sice až 120 m, ale její dobývání se dosud provádělo prozatím jen povrchově v místě výchozu sloje. Po převzetí Kästnerova lomu novou společností byl starý provoz podstatně rozšířen ve větší uhelný lom a dne 22. ledna 1918 byla v něm zahájena těžba, při níž se používalo parních rýpadel.

Lom byl spojen se sokolovským železničním nádražím povrchovou lanovkou vedoucí od staré třídírný dolu. Hlavním úkolem nově založené společnosti se stalo využití těch uhelných zásob, které bylo možné v té době dobývat jen hlubinným způsobem. Projekt řešení

budoucího dolu Jiří vypracoval dne 1. 7. 1921 stavitel G. D. Pokorný z Ostravy, zdůvodnil nutnost realizace stálým růstem mezd v lomu. Projekt počítal ale s tím, že se bude během otvírky nového hlubinného dolu pokračovat v těžbě povrchovým způsobem. Otvírka hlubiny byla podle zmíněného projektu provedena trojím směrem: úpadnicí raženou v blízkosti sokolovského nádraží, z protilehlého místa v lomnickém lomu a větrací šachtou ve Lvovském pilíři. Nejprve začali horníci s ražením úpadnice ze Sokolova se sklonem 18-20°, kdy již po 250 m objevili uhelnou sloj, takže ražba této štoly byla na největší části její délky již spojena s těžbou uhlí, pod lomnickým lomem a ve Lvovském pilíři na uhlí narazili vlastně ihned. V celé délce hlavní štoly pak měla vést hlubinná vozíková lanovka, která začínala v lomu a končila v blízkosti sokolovského nádraží výklopníkem, kde se vyrubané uhlí sypalo do hlubinného zásobníku. Ze zásobníku je vytahoval zvláštní výtah přímo do nové třídírny, postavené v prostoru nádraží, odkud vytríděné uhlí odvážela vlečka jednak do chemických závodů v Sokolově a tak po železnici dalším odběratelům. Hlavní lanovka byla spojena ve své centrální stanici s bočními lanovkami, jež sem k hlavní trase svázely uhlí z revírů Západ a Východ. Od centrální stanice vedlo pak přímé spojení k nádraží. Větrací šachta ve Lvově podobně jako lanovkové štoly byla vybetonována. Všechny hlavní těžní stroje a kompresory byly nainstalovány na této šachtě, která sloužila i k dopravě mužstva do hlubiny, zatímco na začátku a konci lanovkové štoly byly postaveny jen nejnútnejší lehké kompresory a další zařízení. Pohon všech těchto strojů byl elektrický a napájelo jej vedení o vysokém napětí (5 000 V) ze sokolovské chemičky, kde pracovala velká závodní elektrárna. Celý investiční program by rozložen do let 1921-1923 a měl stát včetně všech vedlejších staveb a zařízení celkem 11 759 550 Kč. Zároveň s přestavbou dolu byly vybudovány i příslušné provozní a obytné budovy, kanceláře atd. Výtah na třídírnu na nádraží byl schopen 225x za hodinu vytáhnout na síta 3,8 tun uhlí ke zpracování. To se však jevilo jako málo vzhledem k tomu, že třídírna mohla zpracovat za směnu plných 1 200 t uhlí a ne pouhých 745 tun, které dostávala. Proto byla v roce 1933 provedena generální rekonstrukce výtahu, aby se podstatně zrychlil jeho provoz z 855 t na 1 057 tun uhlí za směnu, tím se zvýšilo i využití třídírny. Povedení investičního plánu se však protáhlo, i když stavební práce začaly už v roce 1921. Hlubina Jiří začala těžit až v roce 1923 a do konce roku 1926 důl používal ještě obě lanovky (povrchovou i novou hlubinou). K plnému využití celého hlubinného těžního zařízení došlo až v roce 1927 a provoz ve starém lomu Kästner byl definitivně zastaven dokonce v roce 1929. V roce 1921 uvažovali majitelé společnosti o vybudování briketárny a později o zřízení úpravny uhlí, slínku, bělicích a jiných druhů hlinek nacházejících se v prostoru dolu Jiří. Tyto projekty ale neuskutečnili. Vedle staré cihelny postavili jako přidruženou výrobu impregnační stanici důlního dřeva, která pracovala i pro jiné doly.

Starý lom Kästner vykazoval po provedení rekonstrukce v letech 1917-1918 poměrně velmi vysokou těžbu, v roce 1920 vyrubal 218 554 tun uhlí. Jeho provoz však prodražoval vysoký počet horníků (981 osob) a jejich nízký výkon (1,09 tun a hlavu a směnu). Průměrné mzdy horníků (36,83 Kč) tomu nenasvědčují. V roce 1923 se začalo rubat už i na hlubině, leč těžká odbytová krize a zčásti i velké stávky znemožnily těžbu plně rozvinout, za celý rok se totiž fářalo jen 188 dní. Proto byla těžba hlubiny velmi nízká jen 130 174 tun uhlí. Počet horníků se za této krize rovněž velmi snížil na 236 osob, ale jejich výkon stoupl. Havíři narubali za směnu průměrně 11,20 t a výkon celého osazenstva na hlavu a směnu činil 2,40 tun uhlí. Zatímco mzdy havířů pracujících v úkole, kteří tvořili jen zlomek osazenstva, činily 60,13 Kč, ostatní pobírali více než v roce 1920 36,93 Kč. Později však těžba začala zase v důsledku konjunktury rychle růst a vyvrcholila v roce 1929 (405 078 t) o stavu 527 horníků, směnový výkon havířů činil 6,49 t a 2,80 u osazenstva celkem. Přesto se mzdy havířů i osazenstva nejen nezvyšovaly, ale naopak ještě klesaly (havíři 44,75 Kč a osazenstvo celkem 35,97 Kč za směnu). Výrubnost dolu činila v roce 1926 42,59 %, v roce 1929 48,80 % a roku 1930 48,86 %. Vzhledem k tomu, že důl Jiří zásoboval uhlím hlavně sokolovské chemické

závody, směřovala jiným zákazníkům obyčejně jen necelá polovina produkce. S rozšiřováním těžby v Sokolově ve čtvrti Na vyhlídce souvisel celá léta se táhnoucí soudní proces o náhradu důlních škod s majiteli tamních nemovitostí.

Provoz dolu ohrožovaly často ohně, důlní voda a plyny. Snad nejnebezpečnějším místem byly stařiny revíru Starý muž (Alter Mann), kde vznikaly časté podzemní požáry a docházelo k průniku plynů a někdy i vody a tekutých písků (kuřavky). Podobně nebezpečným místem byl i revír Bedřich a severní pole dolu vůbec. Místa průvalů bylo zapotřebí stále zazdívat, muselo zde často zasahovat záchranné mužstvo a někdy i obecní hasiči z okolí. Tyto mimořádné události vážně ohrožovaly i provoz podzemní lanovky. Někdy se však tyto průvaly vyskytly i na jiných místech zejména ve východním poli dolu. Například v prosinci 1931 museli hasiči zdolávat větší požár několik hodin, v listopadu 1932 bylo nutno zcela zastavit provoz lanovky kvůli požáru na několik dní. K největšímu požáru došlo však v březnu 1932 na sousedním dole Marie Pomocná a Matyáš zvaném Peterwerk ve Svatavě. Tehdy oheň odřízl skupinu 17 horníků od ostatních a hrozila jim smrt. Účinný zásah vlastního osazenstva a horníků a záchranářů z dolu Jiří pod vedením Ing. Tobiasche a Loibova kolektivu oheň zdolal a ohrožené horníky zachránil. Největší pohromou, která kdy důl Jiří zastihla, se stala katastrofální povodeň v témže roce. Dne 16. 7. 1932 se strhla velká průtrž mračen, voda během několika hodin zcela zaplavila povrchová i hlubinná důlní díla, protrhla ochranné hráze a ochromila provoz čerpadel. Proto bylo nutno na dlouhou dobu úplně zastavit skoro všechnu práci v dole. Omezený provoz dolu byl obnoven až 22. 8. 1932 a k plné likvidaci povodňových škod a normálnímu provozu došlo až koncem onoho roku. V dole se často přihodily vážné pracovní úrazy nejednou i smrtelné, to se hlavně stávalo při těžbě uhlí v blízkosti zlomů, kdy se masa horniny neočekávaně zřítla na horníky. Nebezpečný byl též provoz strojů na třídírně.

V období hospodářské krize 1930-1934 došlo ke změně právního postavení podniku. Falknovská uhelná akciová společnost byla zlikvidována k 30. 4. 1934 a důl Jiří byl přímo začleněn do sokolovského závodu Spolku pro chemickou a hutní výrobu. Funkce ředitele firmy byla již k 1. 12. 1932 přenesena na ředitele chemických závodů Brunnera, ve funkci vedoucího provozu dolu Jiří byl potvrzen dosavadní závodní Dr. Zdenko Peithner. Peithnerovi měl nadále podléhat důl Jiří sám, šikmá štola, třídírna, dopravní zařízení, sklad, dvůr, cihelna, impregnace dřeva a lomnická kancelář. Byli mu podřízeni Ing. Tobiasch s Ing. Kudielkou jako vedoucí dvou revírů dolů (západního a východního). Správa dolu Jiří se měla zaměřit nadále jen na těžbu uhlí a zařízení s ní přímo souvisejících. Prodej uhlí ve velkém se převedl na uhelnou prodejnu na generálním ředitelství spolku v Ústí nad Labem. V Lomnici zůstala jen kancelář pro prodej uhlí drobným spotřebitelům, jako byly domácnosti či menší provozovny. Kancelář vedl účetní Jungwirth, kterého od března 1935 vystřídal Schug, ale kontování obrátu prováděla i pro ni ústecká ústřední kancelář. Vedoucí závodu nebo jeden z jeho zástupců mohl přijímat nové dělníky, nicméně přijetí bylo podmíněno souhlasem ředitelství chemických závodů. Technické záležitosti vedl Hoyer, ale i jej přitom kontrolovali odborní pracovníci z chemičky. Podobně tomu bylo i s provozem strojního zařízení dolu a s jeho nákupem (zodpovídal Ing. Kaiser), elektrozařízení (Ing. Dimaczek) a se stavební agendou (Ing. Schüller). Ke dni 30. 4. 1934 zanikl název bývalé společnosti, byla vymazána z obchodního rejstříku a byla zrušena i její hornická bratrská pokladna. Začátkem května 1934 byla registratura bývalé společnosti odvezena do Chemických závodů v Sokolově.

Světová hospodářská krize počátkem 30. let 20. století silně postihla lomnický důl i jeho osazenstvo. Silný pokles odbytu způsobil velké snížení těžby dolu, které vyvrcholilo v letech 1930-1933. Zatímco roku 1929 se vytěžilo ještě 405 078 tun, roku 1931 jen 311 974 tun uhlí. Z tohoto hlubokého poklesu se pak důl jen velmi pomalu vzpamatoval, když roku 1934 vyprodukoval pouze 348 733 tun uhlí. Rychlejší vzestup těžby nastal až v souvislosti se zostřením mezinárodní situace a s válečnými přípravami od roku 1937. Stav osazenstva se

v uvedené době značně snížil propouštěním, z 527 horníků v roce 1929 jich do roku 1933 zbylo 478, v následujícím roce stav ještě poklesl na 454 osob. Teprve v roce 1937 začal důl znovu přijímat zaměstnance, čímž se jejich počet zvýšil na 493 osob. Zatímco se v roce 1929 pracovalo celkem 283 dní, pak 240 a roku 1933 dokonce jen 192 dní a teprve roku 1937 se počet odpracovaných dní zase zvýšil na 243. V době, kdy rychle klesala celková těžba, odbyt uhlí, počet odpracovaných dní i zaměstnanců, však rostly směnové výkony havířů i ostatního osazenstva. V roce 1929 vykázali havíři výkon 6,49 a osazenstvo celkem 2,80 tun na hlavu a směnu, roku 1933 se ukazatele zvýšily na 7,61 a 3,40 a do roku 1937 až na 8,57 a 3,68. Je zaznamenáno, že dne 22. 11. 1933 dosáhli horníci rekordní denní těžbu 1905 důlních vozíků. S těmito změnami souvisel zpočátku vzestup nominálních mezd zejména havířů, **největší** byl v letech 1929-1930 (z 44,75 Kč stoupl na 54,79 Kč). Ve skutečnosti ale k vzestupu mezd nedošlo, protože se pracovalo většinou jen několik dní v týdnu a zaváděly se „sváteční směny“, kdy se nerubalo a proto pracovala jen malá část horníků. Roku 1937 se pracovalo v jedné, nejvýše ve dvou denních směnách místo dřívějších tří. Onen formální vzestup nominálních mezd se však brzy zastavil a nastal jejich pokles zejména u méně kvalifikovaných pracovníků (1929- 35,97 Kč, 1930- 43,90 Kč a 1933- 34,25 Kč). Toto snižování mezd pokračovalo dokonce i po překonání období zmíněné krize za značného vzestupu těžby, výnosu a odbytu (1937-33,80 Kč). Docházelo i k propouštění přebytečných horníků i dozorců, z těch ze stavu 30 v roce 1929 do roku 1933 zbylo jen 11 osob. Roku 1932 byla sobotní pracovní doba nehavířských zaměstnanců prodloužena ze 6 na 8 hodin. Nízké mzdy a nezaměstnanost byly příčinou rozmachu tzv. divokého dolování a drobných krádeží uhlí, dříví a jiného materiálu na haldách a ve skladech. Lomnická impregnační stanice dřeva byla za krize často zastavována i na dlouhou dobu. Při propouštění přicházeli na řadu jako vždy první mladí horníci, odcházející na vojnu a někdy staří a nemocní pracovníci, u nichž klesal výkon.

V období krize a v následujících letech se vedení dolu snažilo získávat nové nebo více využívat vedlejší možnosti odbytu uhlí. Nejvýznamnější z nich byl maloprodej uhlí, jehož obrat i rozsah se začal zvyšovat už od roku 1934. V letech 1936-1937 a v pozdějších se pak natolik rozšířil, že se často muselo na určitou dobu zastavit vydávání uhelného deputátu zaměstnancům, aby důl mohl plně uspokojit drobné spotřebitele, kteří měli do jisté míry nahradit chybějící velkoobchodní zakázky. Na jaře 1934 se z těchto důvodů nedostávalo občas uhlí i pro chemické závody. Se zvýšením významu maloprodeje lomnického uhlí souvisely do značné míry i rekonstrukční práce na třídírně a postavení nové uhelné prodejny a váhy na sokolovském nádraží ve třicátých letech. Důležitým odběratelem zdejšího uhlí byla i velká chebská lokomotivní výtopna. Nicméně hlavním zákazníkem dolu zůstávaly sokolovské chemické závody. Od roku 1933 se pro ně začalo v Lomnici dobývat tzv. reaktivní uhlí (Reaktionskohle) s nízkým obsahem popela, které se používalo místo dřevěného uhlí jako redukční prostředek při výrobě ferosilicia. Chemické závody zásoboval v té době uhlím v případě, že ho z Lomnice nepřicházelo dostatečné množství, i sousední lom Bohemia v Sokolově, který tehdy patřil společnosti Britannia v Královském Poříčí. V návaznosti na obranu státu a potřeby chemických závodů se pracovníci dolu Jiří podíleli v roce 1938 na geologických průzkumných pracích v oblasti starých cínových ložisek u Přebuze na Kraslicku, jejichž využívání pak bylo za války opravdu obnoveno.

Se snahou o zvýšení výnosu dolu a o snížení výrobních nákladů souvisela i velká investiční činnost zahájená vlastně ihned po fúzi s Chemickými závody Sokolov (1934). Nejprve byla provedena důkladná rekonstrukce třídírny na sokolovském nádraží a s ní spojená stavba uhelné maloprodejny a váhy. Později bylo často prováděno betonování důlních děl, kterým se mělo hlavně čelit oněm nebezpečným průvalům vody, kuřavky, plynů a ohně. V roce 1935 byla provedena přestavba šikmé jámy, která také souvisela s vodním režimem na dole. S odvodňováním dolů a vodohospodářskými požadavky souvisela i několikrát

provedená regulace a čištění Lomnického potoka, poprvé zmíněná už v roce 1921 a pak zejména od roku 1933. V roce 1935 byla provedena přeložka závodního vodovodu. Zastaralá a málo výkonná cihelna v Lomnici byla v roce 1933 pro odbytové potíže zastavena a později úplně zrušena. Koncem roku 1933 a počátkem roku následujícího byla provedena demontáž parního rýpadla, které ještě do té doby vybíralo zbytky uhelné sloje zrušeného lomu a tehdy svou práci definitivně ukončilo. S novým prudkým vzestupem těžby a odbytu souvisela řada velkých investic hlavně v letech 1937-1938. Ve východním revíru byla provedena nová otvírka jednoho starého uzavřeného úseku a byly zřízeny větrací dveře. Na mnoha místech byla obnovována výztuž důlních děl (Krappen), která měla průměrnou životnost asi 12-13 let. Dále byly budovány nové důlní lanovky a pasová dopravní zařízení, postaven nový elektrický vrátek, zaváděny první šramačky, nové anglické přilby horníků a odprašování uhlí pro lokomotivní tendry. Byla provedena opět rekonstrukce třídírnny na nádraží, kde byl hlavně rozšířen její pohon a postaveny dílny a cáchovny.

Období krize a let následujících znamená na dole zostření sociálních a politických zápasů. Ve volbách do závodní rady byli v roce 1931 zvoleni tři komunisté a dva sociální demokraté. Jejím předsedou se stal komunist Ferdinand Forster, který tuto funkci vykonával s krátkým přerušením v roce 1932 až do roku 1938. Nová závodní rady měla hned na začátku své činnosti řadu těžkostí, zejména když musela schvalovat neustálé propouštění horníků i ostatních zaměstnanců závodu. Snažila se pomáhat, kde se dalo, ale úplně tomu zabránit byla nad její síly a možnosti. Jiným nesnadným úkolem byl boj proti stálému snižování mezd a úkolových sazeb na dole. Dne 29. března 1932 odhlasovalo osazenstvo dolu její návrh, že se připojí k Mostecké stávce. Neučinilo to však ihned, nýbrž čekalo na rozhodnutí chystané celorevírní hornické konference, k níž pak vůbec nedošlo. A tak se o věci hlavně jen diskutovalo. Nepomohlo ani, když sem přišli agitátoři z jiných dolů a 11. dubna chtěl dokonce větší počet horníků zabránit osazenstvu nastoupit na ranní směnu. Výsledkem nerozhodnosti, obratného manévrování oportunistů i vedoucího závodu a četnické asistence bylo, že se skutečné zastavení práce oddalovalo tak dlouho, až stávka na Mostecku skončila. Přesto se vedení závodu pomstilo závodní radě za pouhý pokus o vyvolání stávkovýho zejména tím, že jejího předsedu Forstera propustilo z práce a jeho nástupce Fischera přeložilo na třídírnny, čímž jeho živé spojení s horníky velmi omezilo. Forster se však odvolal k hornímu rozhodčímu soudu v Praze, který jeho propuštění na začátku roku 1933 zrušil a dokonce vyhověl i jeho žalobě o náhradu ušlé mzdy. V tomto roce vznikly nové velké spory mezi závodní radou a vedením dolu o kontrole při nakládání důlních vozíků a s tím spojené výše úkolové mzdy. Skončily kompromisem, jež však situaci horníků o mnoho nezlepšil.

Největší potíží a příčinou mnohých neúspěchů komunistů a jimi vedené závodní rady byla patrně skutečnost, že ve vedení organizace KSC na závodě měla správa dolu konfidenta, který jí podával podrobné zprávy o politické situaci a hnutí dělnictva na závodě. Z jeho hlášení se však dochovaly bohužel jen dvě zprávy z ledna 1935. Z nich vyplývá, že důl Jiří v Lomnici byl baštou (Hochburg) komunistického hnutí na Sokolovsku a že zdejší soudruzi hlavně havíři z Lipnice, odkud pocházel i Forster, Kroužecký a další, připravovali spolu s jinými doly na Sokolovsku akci na pomoc velké hornické stávce, chystané na Kladensku. Celá akce měla být spojena i s bojem sympatizujících příslušníků ostatních politických stran i nestraníků, na něž zde měli komunisté velký vliv. Věc však byla záhy prozrazena. K určitému oslabení komunistické většiny na závodě došlo tím, že zde byla založena henleinovská organizace. Jejím základem se stala část kolísavých dělníků, kteří odešli ze sociální demokracie, načas se přiklonili ke komunistům, ale pak je zase pod vlivem propagandy opustili. Plánované úplné rozbití stranické organizace se však nepodařilo. Vyplývá to ze skutečnosti, že do podnikového poradního sboru (Werksbeirat) Spolku pro chemickou a hutní výrobu v Ústí nad Labem byli za jeho sokolovské a ústecké uhelné doly v lednu 1937 z příslušných závodních rad posláni zase většinou komunisté.

Už na konci roku 1933 se i na dole Jiří začínají objevovat pod vlivem henleinovské propagandy první náznaky protistátní a protičeské činnosti, spočívající zejména ve strhávání česky psaných tabulek a nápisů. Nicméně do roku 1938 se však jednalo o zjevy vcelku ojedinělé, od jara onoho roku však i zde došlo už k otevřenému nástupu německého fašismu. V březnu 1938 byl přeložen Forster z těžby na ražení chodeb, v červnu došlo k vloupání do kapslovny a házení kamenů do větrací jámy ve Lvově a v srpnu byl předložen návrh na rozpuštění závodní rady, stále ještě ovládané komunisty. Z kontroly četnického velitele, kdo ze zaměstnanců fýral dne 18. 5. 1938, snad vyplývá, že se část zdejších horníků pokoušela vyhnout květnové mobilizaci. Dne 13. září 1938 vyfýralo osazenstvo z dolu v důsledku politických událostí (henleinovský puč a vyhlášení stanného práva) v 10:30 hodin a zastavilo práci. Vedení podniku prý k tomu samo příkaz nedalo. Stávka, vedená henleinovcem Fenderlem, pak trvala s menšími přestávkami prakticky až do poloviny října. Zúčastnila se jí většina osazenstva, během ní nastupovali do práce většinou jen komunisté, antifašisté a jimi ovlivňovaní horníci. Část dalších kolísala mezi henleinovci a domluvami Ing. Tobiasche a komunistů Forstera a Kroužeckého a tak občas nastupovala a pak se zase z práce vracela. Někteří z nich dokonce 20. září „odcestovali“, aby se vyhnuli vyhlášení mobilizace nebo nastoupili společně s důlním Loibem do henleinovských bojůvek. Po celé toto kritické období zůstaly na svých místech jen stráže a osádky čerpadel. Při mobilizaci část osazenstva odešla k armádě a jiní se na čas vrátili do práce, ale pak ji začali pod různými záminkami např. z důvodu „nemoci“ opouštět. V době od 30. 9. do 5. 10. 1938 byl závod úplně zastaven. Ani později se kvůli různým manifestacím mnoho nepracovalo. Dne 4. října 1938 navštívil Lomnici dokonce Hitler v rámci své triumfální cesty po okupovaných Sudetech. Ve dnech 18. až 20. 10. 1938 došlo k „reorganizaci“ závodní rady a k volbě nové pod Fenderlovým vedením, místo v ní získali henleinovci. Tato rada byla však na konci listopadu nahrazena novou pod vedením předáka Josefa Prexlera a dne 22. 12. 1938 vykonala slavnostní přísahu věrnosti říši. Téhož dne byl Dr. Peithner jmenován pověřencem vedoucího podniku pro důl Jiří. Zdá se však, že všichni horníci s novými poměry spokojeni nebyli, nasvědčují tomu zprávy o úmyslném zaostávání havířů ve výkonu (31. 10. 1938) a svévolném vyfýrání mužstva z dolu, které projednávalo vedení s předákem Prexlerem už několik dní po jeho jmenování (3. 12. 1938).

Osob české národnosti tam mnoho nebylo. Připomínal se pouze odchod dílovedoucího Slavíka do českého vnitrozemí. Spolu s ním tam za mobilizace odešlo několik rodin německých antifašistů. Mnozí z nich však byli po svém návratu domů vydáni gestapu a uvězněni nebo předáni gestapem do koncentračních táborů. Jeden z nich Václav Peterl se vrátil z Dachau s podlomeným zdravím a brzo potom zemřel. Hned v říjnu 1938 byli komunisté a antifašisté z dolu vyhozeni a mnozí z nich mezi nimi i Forster vystěhováni ze závodních bytů. Později jich však byla část znovu přijata vzhledem k nedostatku kvalifikovaných havířů. Brzy po Novém roce 1939 byl propuštěn i Ing. Tobiasch snad pro své vystupování v roce 1938 a později byl rovněž vystěhován z bytu. Na jeho místo nastoupil Ing. Hoyer. Zato nacista Fenderl se stal už v dubnu důlním dozorcem. Kruté represálie, povolávání prvních horníků na vojnu, stupňování válečných příprav a velká nemocnost a úrazovost způsobily nespokojenost i neklid mezi hornictvem, zvýšenou absenci a malý pracovní výkon, neboť pro fašismus většina nikdy příliš nehorovala.

Mnoho havířů se snažilo v srpnu 1939 dokonce závod opustit. Vzhledem k těmto potížím i samo vedení dolu nerado vidělo stálé nacistické apely a shromáždění, při nichž se jen ztrácel čas a snižovala se těžba. V únoru 1939 odešel Ing. Kudielka do Ústí nad Labem, kde se stal náměstkem ředitele Spolku a byl mu svěřen dohled na doly firmy. Na jeho místo přišel Ing. Oulehla, který pak Dr. Peithnera zastupoval s několika krátkými přestávkami, např. na podzim 1939 byl dočasně přeložen na důl Albert na Ústecku, až do konce války. Na Ústecko odešel i důlní Loib, který v září 1938 sloužil u henleinovského Freikorpsu.

Vypuknutí 2. světové války v září 1939 způsobilo závodu nemalé potíže. Především bylo povoláno mnoho mužů na vojnu a nebylo je snadné nahradit. Proto se vedení podniku snažilo různými intervencemi hlavně na sokolovském vojenském doplňovacím velitelství a u chebské Obchodní a živnostenské komory vyreklamovat alespoň část nejlépe kvalifikovaných havířů a úředníků. Nejdůležitější ze zbylých pracovníků a někdy i ty narukované prohlašovalo za nepostradatelné (UK-Stellung-Unabkömmlichkeitsstellung). Po ukončení polského tažení v roce 1939 a úspěchů německé armády na západní frontě v roce 1940 přijela část havířů a úředníků domů na tzv. pracovní dovolenou (Arbeitsurlaub), ale od ledna do května 1941 za balkánského tažení a přípravy agrese proti Sovětskému svazu se museli skoro všichni zase na frontu vrátit. Vedle nich bylo na vojnu povoláno v letech 1940-1941 mnoho dalších pracovníků, někdy dokonce bez ohledu na protesty vedení závodu. Nacista Walter Hanke se v lednu 1940 zase vrátil do služby k oranienburským esesákům zřejmě ve známém koncentračním táboře, která byla méně nebezpečná než nasazení na frontě. Chybějící pracovní síly se snažilo vedení dolu už od podzimu 1939 nahrazovat hornickými penzisty, ženami a mladými lidmi a později především válečnými zajatci zejména od doby západního polního tažení, při němž padlo do zajetí mnoho vojáků z francouzských a belgických průmyslových a hornických oblastí. Od října 1940 se v noci začínali i nad Sokolovskem objevovat angličtí letci, leč k vážnějším útokům ještě nedošlo kromě svržení několika lehčích pum na sokolovský hřbitov a okolí Habartova. Přece však působily i tyto sporadické letecké poplachy určitou ztrátu času, peněz a těžby. Od listopadu 1939 začaly budovat protiletecké kryty. Potíže způsoboval i občasný nedostatek železničních vagónů, související s mobilizačními opatřeními a zásobováním armád, zejména době přípravy velkých polních tažení.

Vedení podniku už začalo podstatně omezovat nacistická shromáždění, apely a společné poslechy projevů vůdců, především nepovolovala dřívější masové vyfárání celého osazenstva nebo jeho velké části. Naopak vyhlášovalo často mimořádné směny o nedělích a svátcích všech zaměstnanců a prodlužovalo pracovní dobu a přísně dbalo na to, aby se všechen zameškaný čas v době apelů, leteckých poplachů apod. napracovával. Z celkového počtu 43 vesměs francouzských válečných zajatců, kteří sem přišli 4. července 1940, jich bylo 7 nasazeno do vlastního zemědělského provozu, 10 na těžbu a údržbu na hlubině a ostatní kromě dvou na různé práce na povrchu. Byla ihned provedena potřebná opatření k jejich ubytování a stravování. Později přišli ještě další zajatci, ale v červnu 1941 jich bylo 5 patrně pro špatné zdraví odesláno zpět do tábora. Zatímco se zajatci vcelku osvědčili, s volyňskými německými „uprchlíky“ byla potíž, v dubnu 1940 se čtyři z nich dali přijmout do práce, ale pak si to nějak rozmysleli a vůbec do ní nenastoupili. Válečná léta přinesla v důsledku „rabování“ dolů a zanedbávání bezpečnostních opatření značný růst úrazovosti a nemocnosti. V únoru 1941 chybělo z těchto důvodů 48 zaměstnanců. Souviselo to i s krutými zimami v obou prvních válečných letech. Při hašení jednoho požáru v září 1939 byl jeden horník těžce popálen. V té době docházelo velmi často k průvalům kuřavky a někdy i důlních vod.

Již v září 1939 se rozdělilo všechno osazenstvo na těžce a velmi těžce pracující za účelem zajištění potřebného množství přídavkových potravinových lístků i ostatních přidělů. V prvních válečných letech se v Lomnici ještě slavily tradiční hornické svátky svaté Barbory (4. 12.), leč už jenom odpoledne, aby se tím příliš nesnížila těžba. Přes tyto potíže a stížnosti se produkce v prvních válečných letech poněkud zvýšila (1939 441 360, 1941 448 555 tun uhlí), zato však poklesl ve srovnání s rokem 1938 a lety dřívějšími hornický výkon (1939 2,85 a 1941 dokonce jen 2,61 tun na hlavu a směnu). Vzrostly hornické nominální mzdy zejména ovšem u akordních havířů (1939 7,77 a roku 1942 8,44 RM), rychleji však rostla válečná drahota. Zvýšení mez souviselo i s vyrovnáním jejich úrovně s mosteckým revírem (1942) a zčásti i s vlastními německými oblastmi (Altreich), kde byly mzdy také vyšší než na Sokolovsku.

Stále větší část těžby občas i celou požadovaly sokolovské chemické závody, což si často vynutilo zastavení maloprodeje a vydávání deputátu zejména v roce 1940. V červenci 1940 byla proražena letková sloj ve směru na doly Marie Pomocná a Matyáš ve Svatavě. Zvýšení těžby podporovalo i rozšíření mechanizace provozu: v srpnu 1940 se do činnosti uvedla již čtvrtá šramačka. Potíže byly se špatnou kvalitou střeliva, horníci si stěžovali zejména na nově zaváděný saský donarit. V roce 1940 se provedla některá opatření na ochranu karlovarských termálních pramenů před možnými následky zdejšího dolování hlavně v nižších horizontech. V květnu 1940 bylo zahájeno provádění rekultivace a to zalesňování vyrubaných partií především asi na opuštěném Kästnerově lomu nebo na starém zastaveném lomu Riesel u Svatavy.

Po napadení Sovětského svazu v roce 1941 docházelo především k odvodu dalších zaměstnanců na frontu nejvíce později v květnu 1943 a v dole byli nasazeni další cizinci a váleční zajatci. V dubnu 1944 přišlo 10 Čechů a v červenci téhož roku 62 sovětských občanů tzv. Ostarbeiterů, dále mnoho Francouzů, Poláků a jiných. S cizinci a zajatci zacházelo osazenstvo dolu vcelku slušně a přátelsky, horníci je podporovali potravinami a vůbec se zde nevyskytovala ona hrubost, povýšenost a šovinismus, které panovaly na tolika jiných závodech v důsledku nacistické propagandy. Hlavní příčinou snad byla velká politická uvědomělost zdejšího horního dělnictva a snad i dobrá práce bývalých komunistů, bez nichž se závod v důsledku jejich vysoké odborné kvalifikace nemohl za války obejít. Změnu nálady velké části hornictva i mnoha úředníků a dokonce i inženýrů způsobovaly arci i smutné zprávy z válečných bojišť o smrti a zranění kamarádů a rodinných příslušníků a těžkých porážkách nacistických armád především v boji proti Sovětskému svazu. V lednu 1942 musel narukovat i Ing. Hoyer, ale vedení závodu ho jako nepostradatelného už v únoru vyreklamovalo. Od srpna 1944 byly stále častější letecké poplachy. Vyvrcholily 17. dubna 1945 náletem na Sokolov, při němž však nebyla Lomnice postižena ani důl Jiří. V lednu 1945 se nedostatek kvalifikovaných pracovníků na závodě ještě zvýšil odchodem 22 osob k armádě.

Náladu osazenstva příliš nezlepšily ani úspěchy ve válečné soutěži a válečné záslužné kříže, propůjčené některým pracovníkům dolu, v červenci 1941 Ing. Hoyerovi, v únoru 1944 Ing. Oulehlovi a v lednu 1945 havířům Knorrovi a Hegerovi. V červenci 1944 se na dole konala oslava hornických jubilatů spojená s jejich odměňováním. Vedení uspořádalo dvakrát za války, po druhé v červenci 1944, podnikové výlety na zámek Hartenberg v Hřebenech.

V návaznosti na zhoršování životní úrovně, stále snižování potravinových přidělů, šturmování, prodlužování pracovní doby a zanedbávání bezpečnostních předpisů rostla nemocnost a úrazovost osazenstva. V srpnu 1942 výslovně prý prohlásila lékařská kontrola, že se nejedná o simulaci v souvislosti s válečnými událostmi. Po katastrofě u Stalingradu (28. 2. 1943) byla uspořádána jedna „pancéřová“ směna, při níž bylo narubáno 2 008 vozíků, byla však první a poslední. Později se konaly už jen dvakrát měsíčně povinné mimořádné nedělní směny všeho osazenstva a v roce 1944 byla mimo toho jedna „obětní“ sobota (Opfersamstag). Od 12. 7. 1944 se podle Göringova nařízení zavedla všeobecná devítihodinová pracovní doba a od října téhož roku dokonce šedesátihodinový pracovní týden pro kancelářské zaměstnance. V srpnu 1944 onemocnělo mnoho Poláků průjmem, což dočasně snížilo těžbu. Zaměstnanci z Podhoří a Lipnice přišli v témže měsíci kvůli nočnímu leteckému poplachu značně pozdě do práce. Od roku 1943 nastoupili i na havířská místa cizinci, prvním z nich byl v březnu 1943 Francouz Favrier.

Pokud jde o investiční činnost, bylo v tomto období vybudováno několik menších důlních lanovek například v květnu 1942 Lvovská a v lednu 1943 Hraniční, dále byla v srpnu 1941 provedena rekonstrukce větrné jámy a vodní štoly na dolech Matyáš a Marie Pomocná ve Svatavě. V březnu 1945 bylo na povrchu tamních dolů nasazeno kolesové rýpadlo, koupené od firmy Baťa. Od července 1942 se prováděly pokusy s pasovou dopravou a později byl

zaveden článkovaný dopravní pas (Kratzband). Mnoho práce dalo také odstraňování vážných poruch na motorech v třídírně hlavně v srpnu 1942 a listopadu 1944. V březnu 1943 byly vystavěny větší baráky pro cizince a zajatce.

Uhelná těžba byla v prvních letech tohoto období poměrně dobrá a vcelku se zvyšovala, neboť se v srpnu 1941 dosahovalo dokonce průměrného denního výkonu osazenstva v množství 1 300 až 1 400 vozíků. Nejvyšší objem dosáhla v roce 1943, kdy 643 horníků narubalo za 334 pracovních dní 495 994 tun hnědého uhlí při směnovém výkonu 7,92 tun na havíře a 3,39 t na celé osazenstvo. Roku 1944 se už projevil menší pokles (489 802 t) přes značný početní růst pracovníků (721 osob), klesl i hornický výkon především u nehavířských profesí. V roce 1945 pak nastal všeobecný hluboký pokles, který vyvrcholil v květnu v důsledku převratných událostí při osvobození oblasti americkou armádou. Ku konci roku 1944 nastaly velké potíže s nedostatkem železničních vagónů, které nabyly od dubna 1945 přímo katastrofálního rozsahu, neboť nebyly přistaveny skoro žádné. Stále větší část těžby občas skoro celou odebíraly sokolovské chemické závody, vyrábějící důležité válečné suroviny. V březnu 1945 se zvýšily zakázky pro lokomotivní uhlí do tendrů. Nominální hornické mzdy dosáhly v roce 1942 nejvyšší válečné úrovně, potom se projevila stagnace, u havířů to byl jen nepatrný vzestup, u ostatních dokonce snížení platů. Uvážíme-li neustálé stoupaní cen a omezování přidělů a velmi vysoké ceny mimo vázané listkové hospodářství, byla situace horníků a jejich rodin velmi těžká a postavení cizinců a zajatců ještě mnohem horší. Všichni mimo prominentních nacistů toužebně očekávali konec války.

Po příchodu americké armády do Lomnice dne 7. května 1945 zastavili okamžitě zajatci a cizinci zejména sovětští občané práci a v ten den nefarali ani ostatní zaměstnanci, jejich výkony ještě mnoho dní potom za mnoho nestály. V oněch dnech se na dolech prováděly jen udržovací a opravářské práce, normální těžba vlastně už od konce dubna neměla valného smyslu, neboť se po celý květen a červen nepřistavovaly žádné vagóny, na kraslické trati skoro až do konce roku.

Hned po příchodu Američanů 7. května shromáždil závodní Ing. Oulehla celé osazenstvo a v přítomnosti amerického důstojníka se otázal cizinců a válečných zajatců, komu z nich bylo před osvobozením ublíženo. Nevystoupil nikdo. Brzy potom cizinci se zajatci Lomnici navždy opustili, aby se vrátili do svých domovů. Po 16. květnu 1945 byl Ferdinand Forster znovu zvolen předsedou závodní rady a 18. května na důl poprvé přijel nový český vedoucí Chemických závodů Sokolov Dr. Regner. Dne 31. 5. 1945 převzal důl Dr. Smetana a oznámil návštěvu nového vedoucího provozu vrchního inspektora Ing. Jůzy, který zde skutečně brzy poté 4. až 6. června nastoupil. V červnu přišel další Čech Svoboda jako vedoucí havířské party ve východním revíru. V červenci 1945 se těžba začala zlepšovat a obnovilo se budování uhelného zásobníku, zahájené na konci války firmou Pittel a Brausewetter. Práci zahájilo i bařovské rýpadlo a třasavý žlab v západním revíru. Velké potíže však byly s přecházením blízké americko-sovětské demarkační čáry zaměstnanci, s jejich zásobování potravinami, o němž se musel vedoucí závodu každý den dohodnout v Sokolově.

Byla obnovena obvyklá osmihodinová pracovní doba, v sobotu šestihodinová, a v září se zavedl dvousměnný provoz přesto, že se nedostávalo vagónů. Při dodávkách uhlí pro chemické závody a sokolovskou dráhu jich nebylo zapotřebí. Kolísání v těžbě a nakládce a nedostatek vagónů se však projevovat ještě dlouho potom. V prosinci se začalo pracovat i o nedělích, aby se zajistila zvýšená poptávka po uhlí. V lednu 1946 nastoupil další Čech Ptáček, v únoru Renč s Forejtem. Dne 7. března 1946 byl dekretem ministra průmyslu znárodněný důl Jiří v Lomnici oddělen od Chemických závodů Sokolov a připojen k národnímu podniku Falknovské hnědouhelné doly, který poprvé v historii spojil celý sokolovský revír v jeden celek.

Literatura a prameny:

Ferdinand Forster z Lipnice, vzpomínky na okupaci na Sokolovsku, podchycené pracovníky skupiny při ÚD KSČ v Sokolově.

Peters Josef, Uhlí v Československé republice, ročenka, Praha 1920-1935.

Viz též Národní archiv Praha, fond Spolek pro chemickou a hutní výrobu Vídeň, Ústí nad Labem, Praha 1857-1949(1955) a Státní oblastní archiv v Plzni, fondy z činnosti sokolovské chemičky.

Statistická tabulka dolu Jiří z původního inventáře

Rok	Těžba uhlí v tunách	Počet osazenstva
1920	218 554	981
1923	130 174	236
1926	274 322	489
1929	405 078	527
1930	353 457	517
1933	319 438	476
1937	452 902	493
1938	394 371	504
1939	441 360	526
1941	448 555	515
1943	495 994	643
1944	489 802	721
1945	315 698	573

II. Vývoj a dějiny fondu

Důl Jiří vznikl ze starého Kästnerova těžářstva v Lomnici, byl v letech 1917-1934 v majetku samostatné Falknovské uhelné akciové společnosti (Falkenauer Kohlenbergbau A. G.). O roku 1934 se stal provozem Chemických závodů Ústí nad Labem-Sokolov, patřících Spolku pro chemickou a hutní výrobu v Ústí nad Labem. Správa dolu se soustředila hlavně do Lomnice a potom do sokolovských chemických závodů. Pokud jde o provozně-technický materiál, ten byl vždy ukládán především v Lomnici. Část archiválií byla převzata v letech 1960 a 1963 z Chemických závodů v Sokolově. Zbytek byl nalezen na konci roku 1964 na dole samém. Zde byl uložen zčásti u vedoucího závodu, v měřickém útvaru a na půdě správní budovy. Sloučením těchto registratur vznikl archivní fond Důl Jiří Lomnice.

III. Archivní charakteristika fondu

Stav fondu je celkem dobrý a lze mít za to, že mu v hlavních rysech do úplnosti příliš mnoho nechybí. Poněvadž šlo o materiál s porušenou skladbou, byl fond uspořádán podle uměle vytvořeného schématu, přizpůsobeného organizační a věcné struktuře zachované registratury. Schéma tvoří tyto kapitoly:

I. Vedení a správa

- a) Vlastní vedení a správa, daňové záležitosti
- b) Právní agenda (mimo pozemkové záležitosti)
- c) Dolový a pozemkový majetek

II. Mzdové a pracovní záležitosti

- a) Osobní záležitosti zaměstnanců
- b) Pohyb zaměstnanců, „totální nasazení“ a odsun Němců
- c) Mzdové, pracovní a bytové záležitosti
- d) Úrazy, nemocenské a penzijní pojištění zaměstnanců
- e) Mimopodniková činnost (závodní rady, dělnické hnutí)

III. Účetnictví a výkaznictví

- a) Majetek, hospodářství a účty
- b) Statistika

IV. Výstavba, technický rozvoj a technická dokumentace

- a) Měřictví a geologie
- b) Vodohospodářství
- c) Výstavba a technický rozvoj

V. Výroba

- a) Vlastní výroba
- b) Úprava uhlí, laboratorní pokusy a rozborů, chemie, zprávy o výskytu a zpracování nerostných surovin

VI. Zásobování a odbyt

Do fondu jsme zařadili jako priora část staršího materiálu zejména expertizy, materiál o zásobách uhlí, zkouškách tlaku kotle a doklady o pozemkovém a dolovém majetku a jeho zápisu v knihách. Tyto archiválie tvoří jen nepatrnou část fondu, s níž jsou nerozlučně organicky spojeny a je nutné vzít v úvahu i jejich význam provozní. Pokud jde o materiál z doby po roce 1946, jde o dolový deník, mapy a korespondenci s inspektorátem Východ Falknovských hnědouhelných dolů z doby likvidace samostatného závodu. Také v tomto případě se jedná o materiál o velmi malém rozsahu, s fondem organicky spojený, který by nebylo vhodné přemanimulovat do fondu národního podniku Falknovské hnědouhelné doly. Vzhledem k tomu, že i Falknovská uhelná společnost byla už před fúzí s chemickými závody Sokolov náležejícími Spolku pro chemickou a hutní výrobu v Ústí nad Labem na těchto závodech značně závislá, a že po provedení této fúze se na dole Jiří samém po provozní stránce mnoho nezměnilo, ponechali jsme materiál vzniklý po roce 1934 pohromadě se starší registraturou v jednom archivním fondu, nazvaném Důl Jiří, Lomnice.

Skartace bezcenného materiálu byla provedena při jeho přebírání z dolu Jiří v Lomnici v rámci skartačního řízení spisovny národního podniku SR, Důl Marie Majerová v Královském Poříčí v roce 1964 a při definitivním pořádání a inventarizaci. Přitom byly vyřazeny hlavně různé druhořadé, duplicitní a podkladové dokumenty.

IV. Stručný rozbor obsahu fondu

Fond tvoří celkem 12 knih, 48 kartonů a 2 fascikly, sestává z 247 inventárních jednotek vzniklých v letech 1856-1951 o rozsahu 5,40 bm. Fond obsahuje významný materiál o dole Jiří a jeho okolí, z něhož byly nejdůležitější vztahy k vedlejším Uhelným závodům Marie Pomocná a Matyáš ve Svatavě, poněvadž část jejich dolového pole patřila jako spoluvlastnictví dolu Jiří. Podobně tomu bylo s hraničními problémy s Uhelnými závody Britannia, později s Chebskou báňskou akc. společností v Královském Poříčí, pokud jde o

východní okraj dolového pole v okolí Lvova a sokolovské čtvrti Na vyhlídce, a s Dolovými a průmyslovými závody v Dolním Rychnově v západní oblasti ve Svatavě. Ve fondu je uloženo mnoho důležitého materiálu o majetku, právech a správě závodu a o jeho vztazích k mateřskému podniku (Spolku pro chemickou a hutní výrobu), korespondence se zaměstnavatelskými organizacemi, hospodářskými skupinami, okresním hejtmanstvím, báňským úřadem, sbírky příslušných oběžníků, zpráv a informací, záležitosti patentové, likvidace důlních škod a podobně. Lze nalézt i pozoruhodný materiál o geologii, vrtech, ochraně karlovarských termálních pramenů, vodohospodářství, odvodňování dolů, průvlech vod, ohních, pohybech půdy, horském tlaku ve Svatavském zlomu atd. Důležité jsou také expertizy o dole Jiří samém i jiných dolech a závodech na Sokolovsku a Chebsku (např. lokalita Čižebná), o úpravě a rozborech uhlí, pokusech, výskytu a zpracování dalších nerostných surovin, lomnické bělicí hlince a podobně.

V. Možnost využití fondu

Fond je důležitým pramenem nejen k hospodářským dějinám Sokolovska ale i k dělnickému hnutí, jehož byl důl Jiří střediskem. Z hospodářské činnosti dolu převažuje statistika, výkresová a technická dokumentace o rozvoji a výstavbě závodu, dále dokumenty o prodeji a odbytu uhlí atd.

VI. Záznam o vypracování inventáře

Fond uspořádal, úvod napsal a inventář k němu vyhotovil vedoucí sdruženého podnikového archivu Hnědouhelných dolů a briketáren v Sokolově PhDr. Alexandr Gross v roce 1965. V archivu Sokolovské uhelné, právní nástupce, a. s., Sokolov inventář v roce 2013 přepracoval a opravil značení inventárních jednotek archivář Petr Beran..

VII. Inventář**I. Vedení a správa****a) Vlastní vedení, správa a daňové záležitosti**

Inv. číslo	Obsah	Časový rozsah	Poř. číslo evidenční jednotky
1	Záznamy o důležitých pohovorech Lomnice	1933-1935	1 (karton)
2	Důvěrná korespondence Lomnice- vojenské záležitosti, posudky, tresty, státní a obchodní tajemství, patenty apod.	1933-1942	
3	Přípisy, oběžníky a zprávy vedení Chemických závodů Ústí nad Labem-Sokolov pro důl Jiří	1939-1945	
4	Korespondence s inspektorátem Východ	1946	2
5	Styk se Svazem majitelů dolů Praha	1933-1938	
6	Protokoly z jednání Hornického a hutnického spolku Sokolov	1935-1936	
7	Protokoly z jednání Hornického a hutnického spolku Sokolov	1937-1938	
8	Oběžníky Hornického a hutnického spolku Sokolov a rozhodnutí Vrchního horního rozhodčího soudu Praha	1927-1938	
9	Oběžníky Hospodářské skupiny Hornictví Most a styk s ní v otázkách zbrojení a plánování	1939	3
		1940-1942	4
10	Oběžníky Průmyslové a obchodní komory Cheb	1939-1941	5
11	Protokoly ze zasedání Německého svazu hnědo-uhelného průmyslu Halle nad Sálou	1941-1944	
12	Výroční zprávy se zprávami z valných hromad Hornického a hutnického spolku Sokolov	1933-1934	
13	Vyhlášky Obecního úřadu Lomnice a spolupráce s ním v pozemkových a ostatních záležitostech	1921-1939	
14	Spolupráce s Obecním úřadem Týn v pozemkových a ostatních záležitostech	1921-1936	
15	Spolupráce s Obecním úřadem Svatava v pozemkových a ostatních záležitostech	1925-1934	
16	Styk s Úřadem landráta Sokolov hlavně v záležitostech bytových a zásobovacích	1940-1945	
17	Provozní řády dolu	1941	6
18	Vyhlášky a nařízení Falknovské uhelné společnosti a dolu Jiří Lomnice	1932-1943	
19	Podnikové oběžníky a nařízení včetně informací o příchodu prvních českých zaměstnanců na závod	1945-1946	
20	Oběžníky Falknovsko-loketsko-karlovarského báňského revíru Sokolov	1935,1937-1938	7
		1939,1944-1946	8

21	Oběžníky a styk s Revírním báňským úřadem Karlovy Vary	1932-1947	9
22	Styk s Vrchním horním úřadem Freiberg v záležitosti důlního měřictví	1940-1941	
23	Oběžníky odboru VII Hornického společenství (Knappschaftsberufsgenossenschaft) Zwickau	1938-1939	10
24	Ustanovení vládního nařízení č. 217/1936 Sb. o zprostředkování práce a jeho provádění na dole	1936	
25	Daně a dávky, poplatkový ekvivalent	1930-1936	
26	Daň z příjmů, příspěvky horníků pro Deutsche Arbeitsfront	1938-1946	Kniha 1
27	Daň z přírůstků majetku	1929-1934	10
28	Osvobození budov od placení daní	1928-1937	
29	Obecní dávky	1921-1928	
30	Dávka z hornictví a dolových měř	1933	
31	Povolení vstupu do provozu (reversy)	1932-1938	
32	Povolení k odběru pitné vody z nádražní studny v Sokolově	1935	
33	Bezpečnostní opatření na dole	1934-1935	
34	Koncesní listina na soukromý telefon	1935-1937	
35	Omezení osobní a nákladní dopravy za války	1942	

b) Právní agenda (mimo pozemkové záležitosti)

36	Dokumenty o založení firmy Falknovská uhelná, akciová společnost Vídeň	1916-1917	11
37	Výpis z obchodního rejstříku podniku	1921	
38	Návrh protokolu o organizačních a správních opatřeních, vyplývajících z dohody o plánované fúzi Kästnerova dolu v Lomnici se Spolkem pro chemickou a hutní výrobu, podle níž měl být důl podřízen od 1. 1. 1924 karlovarskému ředitelství Spolku	1923	
39	Dohoda mezi Falknovskou uhelnou společností a Spolkem pro chemickou a hutní výrobu o likvidaci vzájemných pohledávek se smlouvou o dolových mírách a polích s Uhelnými závody Britannia v Královském Poříčí, týkající se lomu Bohemia v Sokolově	1928-1929	
40	Dlužní úpisy	1927-1943	
41	Pojišťovací agenda se statistikou vývoje pojiště- ného majetku	1917-1926	
42	Pojištění proti požáru s odhady provozních objektů	1933-1935	
43	Podklady a odhady pro požární pojištění objektů	1927-1941	12
44	Divoké (nedovolené) dolování	1932-1938	
45	Smlouva o dodávce elektřiny s Uhelnými závody Britannia v Královském Poříčí s korespondencí	1921-1925	

46	Smlouva s Dolovými a průmyslovými závody v Dolním Rychnově o dodávce elektřiny na lom Antonín Anežka ve Svatavě	1922	
<u>c) Dolový a pozemkový majetek</u>			
47	Evidence horního majetku a práv s dokumenty o jeho získání (originály i opisy) firem Falknovská uhelná společnost, Spolek pro chemickou a hutní výrobu, závod Sokolov a Uhelné závody Marie Pomocná a Matyáš ve Svatavě	1856-1942	13
48	Výpisy z horních knih firmy Uhelné závody Britannia v Královském Poříčí se smlouvami této firmy s Falknovskou uhelnou společností a jejími předchůdci	1898-1938	
49	Prohlášení o knihovním převodu dolového a pozemkového majetku Falknovské uhelné společnosti na Spolek pro chemickou a hutní výrobu, závod Sokolov	1934	
50	Dokumenty o nabytí pozemků a dolových polí, vyvlastnění pozemků pro lomnickou výsypku	1921-1945	
51	Povolení ke kutání u Lokte se smlouvou o výhradních kutistích u Boučí a Svatavy s Františkem Hemmerem	1922-1931	14
52	Výpisy z pozemkových knih Lomnice, Lvov a Svatava, týkající se změn v držbě pozemků	1917-1949	
53	Seznam pozemků v Lomnici a Lvově s požadavky pozemků pro dolování	1922-1943	
54	Rejstříky pozemkového majetku podniku a jeho právních předchůdců (2 ks)	1892-1944	
55	Pozemkový majetek Falknovské uhelné společnosti, sokolovského závodu Spolku pro chemickou a hutní výrobu a závodu Jiří národního podniku Falknovské hnědouhelné doly	1928-1948	15
56	Evidence pozemkových smluv a plateb s nimi spojených různých pozemkových vlastníků	1925-1932	
57	Smlouvy o pozemcích a budovách dolu Jiří, které Spolek pro chemickou a hutní výrobu v Ústí nad Labem pronajal Falknovské uhelné společnosti	1929-1935	
58	Koupě pozemků s odhady a dobrozdániami	1934-1938	16
59	Kupní, směnné a další pozemkové smlouvy		
	1-Kupní a směnné smlouvy Falknovské uhelné společnosti	1919-1933	17
	2-Kupní a směnné smlouvy Spolku pro chemickou a hutní výrobu	1924-1944	
	3-Dtto- opisy	1911-1937	18
	4-Dohody s Karlem Christlem, Lomnice čp. 35	1929-1933	
	5-Dohody s Františkem Fischerem, Lomnice		

	čp. 172 (cihelna)	1933-1937	
	6-Smlouva s Antonínem Kühnlem, Lvov	1925-1934	
	7-Smlouva s Josefem a Amálií Harbauerovými, Lvov čp. 5	1937-1939	
	8-Smlouva se stavitelem Josefem Theierlem, Sokolov	1928-1929	
	9-Vyvlastnění pozemků č. k. 365 a 366 a domu čp. 62 Svatava firmy Hellmann	1933-1936	
	10-Změny v evidenci pozemkových knih	1921-1928	19
	11-Pozemkové záležitosti	1934-1942	
	12-Pozemkové záležitosti Lomnice, Sokolov, Svatava, č. 1-10, seznam přiložen	1939-1942	
60	Smlouvy o nájmu pozemků a domů	1919-1942	20
61	Pozemkové záležitosti a vodovod Lomnice	1933-1941	
62	Pozemky potřebné ke stavbě objektů berlínské firmy SUM-Vergaser-Gesellschaft v Sokolově	1944	
63	Smlouvy mezi podnikem a lomnickými a sva- tavskými rolníky o služebnosti pro lanovku, vedenou přes jejich pozemky a o zřízení přísluš- ného ochranného pilíře	1919-1920	
64	Protokoly o dohodách s majiteli pozemků v Lomnici o odškodnění za důlní škody a za změny při přeložkách polních cest	1921-1937	
65	Nároky majitelů nemovitostí v Sokolově- Na vyhlídce, Lomnici, Lvově a Svatavě na náhradu důlních škod, způsobených hlavně stavbou lanovky a vrty	1919-1940	
66	Soudní procesy o náhradu důlních škod v sokolovské čtvrti Na Vyhlídce s posudky	1928-1944	21

II. Mzdové a pracovní záležitosti

a) Osobní záležitosti zaměstnanců

67	Vysvědčení (hodnocení) zaměstnanců dolu	1921-1932	22
68	Seznam zaměstnanců dolu	1933	
69	Osobní a mzdové záležitosti dělníků	1932-1936	
70	Osobní záležitosti úředníků i dělníků	1935-1941	
71	Osobní údaje ředitele Ing. Hugo Apfelbecka a závodního Ing. Zdenko Peithnera	1921-1941	
72	Osobní údaje zaměstnanců ve vyšších službách (Jäger Josef, Kudielka Rudolf ing., Lauber Josef, Rauer Josef, Slawik Wenzel)	1918-1944	
73	Potvrzování úředníků a techniků státní báňskou správou	1934-1946	

b) Pohyb zaměstnanců, „totální nasazení“, odsun Němců

74	Změny ve stavu zaměstnanců	1946-1950	23
75	Korespondence s Úřadem práce v Sokolově hlavně		

	o totálním nasazení, stížnostech na zameškané směny a jiné porušování pracovní kázně cizinci	1940-1945	
76	Evidence nepostradatelných Němců	/1945-1946/	
76a	Kniha osazenstva dolu Jiří	1917-1919	K 2
76b	Dtto	1917-1920	K 3
76c	Dtto	1920-1921	K 4
76d	Dtto	1925-1929	K 5

(Poznámka: Knihy převzaty 30. 8. 1984 ze spisovny dolu Marie Majerová v Královské Poříčí)

c) Mzdové, pracovní a bytové záležitosti

77	Řád o mzdových tarifech a vyrovnání hornických mezd na úroveň Mosteckého revíru	1939-1943	23
78	Smlouva s Janem Modesem o nakládání uhelného prachu na lomu Riesel ve Svatavě	1926	
79	Proplácení přesčasových hodin	1939-1944	
80	Úpravy prémie	1939-1944	
81	Seznamy pracovních jubilatů, kteří nastoupili do zaměstnání v letech 1917-1918	1942-1943	24
82	Exekuce výchovného na mzdy zaměstnanců	1921-1924	
83	Akce spoření na dělnické obytné domy	1921-1933	
84	Evidence domů a výměra bytů, patřících dolu Jiří	1940-1941	

d) Úrazy, nemocenské a penzijní pojištění zaměstnanců

85	Pojištění zaměstnanců u Pojišťovny soukromých úředníků v Praze	1917-1919	
86	Penzijní fond úředníků Falknovské uhelné společnosti- pojištění zaměstnanců a likvidace dávek	1923-1924	
87	Pojištění zaměstnanců z Všeobecného penzijního ústavu v Praze	1929-1932	
88	Říšské úrazové pojištění	1939	
89	Měsíční hlášení penzijní pokladny	1942-1945	
90	Protokol o smrtelném úrazu kopáče Antonína Lilla II z 28. 12. 1945	1945	
91	Soudní vyrovnání sporu o náhradu škody z úrazu dělníka Oskara Hetzera	1921	
91a	Kniha úrazů dolu Jiří	1935-1946	K 6
92	Kniha nemocných	1921-1924	K 7
92a	Dtto	1925-1926	K 8
92b	Dtto	1927-1929	K 9
93	Diagram stavu členstva bratrské pokladny Falknovské uhelné společnosti a dolu Jiří Spolku pro chemickou a hutní výrobu	1920-1937	Fascikl 1

e) Mimopodniková činnost (závodní rada, dělnické hnutí)

94	Záležitosti závodní rady	1932-1937	24
95	Volby do závodní rady	1922-1946	
96	Protokoly závodní rady	1921-1945	
97	Korespondence závodní rady	1920-1935	
98	Speciální informace o stávkách a poměrech v dělnickém hnutí a o jejich názorech	1935	

III. Účetnictví a výkaznictvía) Majetek, hospodářství a účty

99	Soupis majetku podniku pro základní bilanci s přílohami	1945	25
100	Soupis majetku k 31. 12. 1947 v rámci likvidace	1948	
101	Rozpočet na koupi zemědělské usedlosti čp. 8 ve Lvově, potřebné pro dolování	1941	
102	Rozpočty na koupi strojů	1945	
103	Bilance a provozní zpráva	1931	
104	Měsíční uzávěrky Lomnice	1933-1934, 1940-1941	
105	Roční provozní uzávěrka	1939	
106	Výpisy z účtů nákladů	1923-1931	
107	Výrobní náklady	1933	26
108	Rozdělení a vyúčtování služného	1945-1946	
109	Čisté roční příjmy zaměstnanců ve vyšších službách	1937	
110	Mzdová statistika	1933-1939	
111	Rozpočet mezd	1939	
112	Jubilejní dar k 75. výročí podniku se seznamem obdarovaných	1934	
113	Kalkulace ceny přebytečného uhlí	1927	
114	Kalkulace ceny uhlí	1934-1936	
115	Hlavní účetní kniha	1922-1923	K 10

b) Statistika

116	Provozní výsledky	1921	27
117	Diagram odbytu uhlí v letech 1923-1927	1927	
118	Statistické údaje	1930	
119	Statistika počtu a platů úředníků	1934	
120	Statistika úrazů a nemocnosti, mezd a stavu osazenstva	1933-1938	
121	Provozní statistická tabulka	1921-1938	
122	Uhelné provozní výkazy s expertizou o dolech	1933-1935	
123	Statistické provozní údaje	1933-1946	
124	Provozní statistika východního revíru dolu Jiří	1934-1946	
125	Provozní uzávěrky	1940-1945	28
126	Technické měsíční zprávy s provozní statistikou	1938-1946	29

IV. Výstavba, technický rozvoj a technická dokumentacea) Měřictví a geologie

127	Všeobecné záležitosti měřictví	1935-1942	30
128	Vyměřování dobývacích revírů	1938-1940	
129	Protokoly o vyměřování hranic dolových měř	1886-1939	
130	Záznamy o vyměřování pozemků a dolových měř	1933-1936	
131	Plánky o vyměřování a dělení pozemků a objektů s jejich situací	1919-1937	
132	Hranice dolového pole závodu Marie Pomocná a Matyáš ve Svatavě a jeho vyměřování	1924-1936	
133	Triangulační deníky a záznamy o zkouškách půdy jako přílohy k procesu o náhradu důlních škod ve čtvrti Na vyhlídce Sokolov (3 ks)	1934-1935	31
134	Korespondence s Uhelnými závody Britannia v Královském Poříčí o hranicích pozemků	1936-1938	
135	Provádění vrtů v dolovém poli František u Lomnice	1941-1946	
136	Záznamy o vrtech s kreslenými profily	1933-1940	
137	Záznamy o důlních mapách a o vyměřování pozemků	1945-1948	
138	Dobývací poměry 1. lávky vzhledem k 2. látce sloje Antonín dolu Jiří	1936	
139	Protokol o skluzu půdy ve čtvrti Na vyhlídce Sokolov (v příloze 4 fotografie)	1936	
140	Přeložky cest	1935-1936	

b) Vodohospodářství

141	Dohoda o provádění odvodňovacích prací Lomnice	1925	
142	Vodoprávní šetření ohledně odvádění důlních vod do řeky Ohře	1927-1928	
143	Právní záležitosti a jednání o svedení důlních vod z dolů Jiří a Bohemia do řeky Ohře	1927-1940	
144	Odvolání ve věci vodního režimu na dole Jiří a sousedních zastavených dolech v Lomnici a Svatavě	1941	
145	Odvodňovací příkop v návaznosti na regulaci Lomnického potoka	1917-1932	
146	Zatopení lomu dne 16. 7. 1932	1932	32
147	Záznamy o důlních škodách vzniklých odvedením vody ve Lvově	1934	
148	Regulace Lomnického potoka a můstky přes něj s projekty	1917-1938	
149	Projekt šikmé štoly k zesílení sokolovského vodovodu s dobrozdáním	1926-1929	
150	Zastavení odvodňování na dole Marie Pomocná a Matyáš ve Svatavě	1941	
151	Ochrana karlovarských termálních pramenů	1940	

c) Výstavba a technický rozvoj

152	Korespondence s vedením stavebního okrsku Cheb	1920-1932	33
153	Styk se Stavební společností Industrie v Karlových Varech	1922-1936	
154	Styk se stavební komisí v Sokolově ve věci nájmu pozemků pro školu v čtvrti Na vyhlídce Sokolov	1930	
155	Stavební agenda a její kontrola nadřízenými orgány	1939-1940	
156	Výstavba dolu Jiří (elektrifikace, mechanizace)	1934-1937	
157	Dokumentace větrné jámy č. 4	1943	
158	Zavádění mechanizace hlubiny	1939-1943	
159	Certifikát o zkouškách tlaku kotle	1897-1933	
160	Rozpočet na těžní stroj do třídírny	1933	
161	Stavební povolení Lomnice- různé stavby a vodovod č. 1-17, seznam přiložen	1927-1941	
162	Stavba třídírny, vážního domku a prodejny uhlí na sokolovském nádraží	1926-1935	34
163	Projekt stavby briketárny na dole Jiří	1921-1922	
164	Dokumentace elektrických zařízení a vedení	1921-1922	
165	Transformátor a elektrické vedení lomu Kästner a hlubiny Jiří	1920-1946	
166	Kolaudace elektrického vedení 5 000 V na třídírnu Jiří	1923-1932	
167	Přeložka elektrického vedení vysokého napětí přes železniční trať Sokolov-Kraslice	1928	
168	Přestavba impregnační stanice důlního dřeva	1937	
169	Rozpočet na budovu uhelné prodejny	1933	
170	Dokumentace cáchozny a dílen	1937-1938	
171	Domek pro dozorce ve čtvrti Na vyhlídce	1927-1929	
172	Projekt ovčína v Lomnici	1944-1946	
173	Plány domů v Lomnici	1920-1940	35
174	Železniční a vlečkové záležitosti	1919-1925	
175	Rozpočet na mechanizaci odstavného místa pro uhlí a místo pro otáčení automobilů u třídírny Jiří	1926-1935	
176	Polohový plán Chemických závodů v Sokolově a dolu Jiří (měř. 1:5 760)	1925	
177	Úřednický obytný dům v Lomnici s rozpočty	1927	
178	Záležitost stavby obytného domu manželů Ehmových ve čtvrti Na vyhlídce	1935-1937	
179	Válečná bytová výstavba	1941-1942	
180	Sbírka fotografií (46 ks) a album o budování lomu Kästner a hlubiny Jiří v Lomnici	/1917/-1926	
181	Vynález Krautzbergerova lanového zařízení	1944	
182	Technické stavební zprávy	1946	
183	Technické stavební záznamy	1934-1939	36

V. Výrobaa) Vlastní výroba

184	Expertiza Dr. Lehmana o hnědouhelných dolech Chemických závodů Ústí nad Labem-Sokolov	1939-1940	37
185	Text Dr. Zdenka Peithnera o výrubnosti jednotlivých dobývacích metod v hnědouhelném revíru severozá- padních Čech	po 1928	
186	Dobrozdání o dole Jiří v Lomnici, ložisku antracitu u Lhotic, okr. České Budějovice, o dole Jan Josef Vítkov, okr. Sokolov, o sušení uhlí systému Fleissner a o kamenouhelných dolech Bečkov, Chvaleč, okr. Trutnov	1921-1932	
187	Expertizy o dole Jiří a jeho okolí od inženýrů Rongeho, Kudielky a Hoyera	1934-1935	
188	Zpráva o průběhu svatavského zlomu	1934-1935	
189	Dobyvatelnost sloje v jednotlivých dolových mírách	/1920/	
190	Koncepty o zásobách uhlí a výrubnosti	1934	
191	Výrubnost uhlí dle lávek	1933-1939	
192	Tabulky o výrubnosti dolu Jiří	1933-1944	
193	Evidence o dolovém poli a uhelných zásobách s provozními zprávami mmj. o událostech roku 1945 na dole a nasazení mladistvých	1942-1945	
194	Porubní plány dolu Jiří	1936-1938	38
195	Těžební prelimináře s korespondencí	1934-1945	
196	Kalkulace těžby	1940-1943	39
197	Výrubnost dolu	(1925)1932-1937 1938-1944	40 41
198	Projekt dobývání škrabákem	/1920/	42
199	Smlouva o dobývání skrývky s firmou Filip Holzmann, akc. spol. Frankfurt nad Mohanem s korespondencí	1920-1921	
200	Dolový deník s historií dolu Jiří	1931-1945	K 11
200a	Dolový deník	1946-1951	K 12
201	Smlouvy s Dolovými a průmyslovými závody v Dolním Rychnově o používání zařízení a skrývce na lomu Riesel ve Svatavě	1921-1922	42
202	Dotazník o provozu a osazenstvu dolu Jiří	1942	
203	Úřední kontroly dolu Jiří	1935-1938	
204	Zastavení těžby na lomu Riesel ve Svatavě	1913-1914	
205	Zpráva o záchranné akci při neštěstí na dole Marie Pomocná a Matyáš ve Svatavě dne 15. 3.	1932	
206	Styk s dolem Marie Pomocná a Matyáš ve Svatavě ve věci stanovení demarkace	1933-1938	
207	Zprávy o zkušenostech z provozu a těžby	1925-1927	
208	Dohoda o lomnické cihelně s mistrem Vavřincem Kühnlem	1920-1924	
209	Provoz cihelny v Lomnici	1925-1932	

210	Dokumentace o zemědělském hospodářství firmy a rekultivacích	1921-1939	
211	Všeobecné záznamy technické a provozní povahy	1932-1943	43
212	Provozní korespondence	1934-1942	
213	Různé provozní zprávy z Lomnice	1932-1942	44
214	Provozní a výrobní záznamy Lomnice	1933-1943	
215	Expertiza o Fischerových dolech v Citicích	1927	
216	Expertizy o rudných dolech těžářstva Gustav ve Zlatém Kopci	1904-1932	
217	Dokumentace o hnědouhelném dole Marie Pomocná v Čižebné na Chebsku	1928-1935	45
218	Zprávy o dolech v Bylanech, okr. Most, patřících Spolku pro chemickou a hutní výrobu	1929-1931	
219	Dobrozdání o dolech Albert v Tuchomyšli a Marie Antonie v Roudníkách na Ústecku	1933	
220	Záznam o hašení ohně na starém lomu Barbora dolu Albert v Tuchomyšli	1942	
221	Přednáška Alexandra Schmidta o odvodnění ostříhomské uhelné pánve	1920	
222	Diagram těžby uhlí a jeho využití	1923-1933	Fascikl 2

b) Úprava uhlí, laboratorní pokusy a rozborů, chemie, zprávy o výskytu a zpracování nerostných surovin

223	Korespondence s dolem Albert Tuchomyšl a Marie Antonie v Roudníkách na Ústecku o odběru uhlí a jeho rozbořech	1933-1939	46
224	Rozborů a využití lomnické hlíny na výrobu cihel a bělicí hlínky	1929-1930	
225	Zprávy o ruské bělicí hlince, jejím zkoušení a použití v ropném průmyslu	1930	
226	Využití bělicí hlínky z okolí Lomnice, projekt zařízení na její sušení a drcení s lanovkou na jižním svahu Ičovského návrší	1930	
227	Slínek a jeho použití v průmyslu	1929-1933	
228	Nízkoteplotná karbonizace hnědého uhlí s projektem briketárny v chemičce Sokolov	1923-1931	
229	Pokusy se suchou destilací hnědého uhlí, přednáška Dr. Tropsche, vedoucího Ústavu pro výzkum uhlí v Praze	1928	
230	Zkoušky lomnického uhlí na tlak, zjišťování vlhkosti a rozborů jeho vhodnosti pro briketování	/1930/	
231	Pec na nízkoteplotnou karbonizaci hnědého uhlí v Sokolově	1926-1930	47
232	Projekt výroby zvláštního druhu briket (Kalk-Koks-Briketts)	1930-1931	
233	Kolísání obsahu chloridu ve vodě z řeky Ohře a v důlních vodách	1933	
234	Zpráva prof. Ed. Urbaina z Paříže o fosfátech	1930	

235	Zpráva o nalezištích scheelitu v Obřím dole v Peci pod Sněžkou	1937	
236	Zpráva o horninách obsahujících draslík v Čechách i za hranicemi	1929-1930	

VI. Zásobování a odbyt

237	Ceny uhlí a styk se Sudetoněmeckým uhelným syndikátem v Ústí nad Labem	1921-1945	
238	Prodej a odbyt uhlí a jeho kvalita	1933-1934	48
239	Dodávky uhlí železnici a údržba okresní silnice ze Sokolova do Královského Poříčí	1932-1938	
240	Těžba a zasilání uhlí zákazníkům	1933-1945	
241	Smlouvy o odbytu uhlí se státní dráhou	1921-1923	
242	Smlouva o zprostředkování maloprodejního odbytu uhlí s firmou Karel Gräf v Sokolově	1922	
243	Záznamy kanceláře pro prodej uhlí	1926-1928	
244	Zřízení prodejny uhlí v Krajkové	1927	
245	Maloprodej uhlí u třídírny v Sokolově	1935	
246	Připomínky k jednání o sokolovském uhlí s představiteli chemického průmyslu	1947	
247	Kontingent železných výrobků	1939-1940	

VIII. Rejstříky

Rejstřík osobní

Apfelbeck Hugo ing., ředitel inv. č. 71
Ehmovi, majitelé domu 178
Fischer František, rolník 59/5
Harbauerovi Josef a Amálie, majitelé nemovitosti 59/7
Hemmer František, podnikatel 51
Hetzer Oskar, dělník 91
Hoyer ing., báňský odborník 187
Christl Karel, rolník 59/4
Jäger Josef, zaměstnanec 72
Krautzberger, vynálezce 181
Kudielka Rudolf ing., báňský odborník 72, 187
Kühnl Antonín, rolník 59/6
Kühnl Vavřinec, mistr cihlářský 208
Lauber Josef, zaměstnanec 72
Lehmann dr., báňský odborník 184
Lill Antonín, kopáč 90
Modes Jan, dělník 78
Peithner Zdenko ing., závodní 71, 185
Rauer Josef, zaměstnanec 72
Ronge ing., báňský odborník 187
Schmidt Alexandr, báňský odborník 221
Slawik Wenzel, zaměstnanec 72
Theierl Josef, stavitel 59/8
Tropsch dr., vedoucí výzkumného ústavu 229
Urbain Ed. prof., báňský odborník 234

Rejstřík věcný

Album inv. č. 180
Antracit Lhotice 186
Automobily 175
Bilance 99, 103
Briketárna 163, 228
Briketování 230
Brikety 232
Budovy 57
Byty 16, 84, 179
Cáčovna 170
Ceny 113, 114, 237
Cesty 64, 140
Cihelna 59, 208, 209
Cihly 224
Cizinci 75
Čtvrť Na vyhlídce Sokolov 133, 139, 171, 178

Daně 25 až 28
Dary 112
Dávky 25, 29, 30, 86
Dělníci 69, 70
Demarkace 206
Deník dolový 200a, b
Deníky triangulační 133
Destilace suchá 229
Deutsche Arbeitsfront 26
Diagram 93, 117, 222
Dílny 170
Dluhy 40
Dobyvatelnost sloje 189
Dolování divoké 44
Dolové a průmyslové závody Dolní Rychnov 46, 201
Doly Bylany 218
Doly Fischerovy Citice 215
Doly kamenouhelné 186
Doly zastavené 144
Domek vážní 162
Domy 83, 84, 171, 173, 177, 178
Doprava nákladní 35
Doprava osobní 35
Dotazník 202
Dozorce 171
Dráha státní 241
Draslík 236
Dřevo důlní 168
Důl Albert Tuchomyšl 219, 220, 223
Důl Bohemia Sokolov 143
Důl Jan Josef Vítkov 186
Důl Kästnerův Lomnice 38
Důl Marie Antonie Roudníky 219, 223
Důl Marie Pomocná a Matyáš Svatava 150, 205, 206
Důl Marie Pomocná Čížebná 217
Ekvivalent poplatkový 25
Elektrifikace 156
Elektrína 45, 46
Exekuce 82
Expertizy 122, 184, 187, 215, 216
Falknovská uhelná společnost Lomnice 18, 36, 39, 47 až 49, 55, 57, 59, 86, 93
Falknovské hnědouhelné doly Sokolov 55
Falknovsko-loketsko-karlovarský báňský revír Sokolov 20
Filip Holzmann, akc. spol. Frankfurt nad Mohanem 199
Fischerovy doly Citice 215
Fond penzijní 86
Fosfáty 234
Fotografie 139, 180
Fúze 38
Hellmann Svatava 59

Historie dolu Jiří 200a
Hlína lomnická 224
Hlinka bělicí 224 až 226
Hnutí dělnické 98
Hodiny přesčasové 79
Hodnocení zaměstnanců 67
Hornické společenství Zwickau 23
Hornický a hutnický spolek Sokolov 6, 7, 8, 12
Hospodářská skupina Hornictví Most 9
Chemické závody Sokolov 176, 228
Chemické závody Ústí nad Labem-Sokolov 3, 184
Chloridy 233
Inspektorát Východ 4
Jáma větrná 157
Jubilanti 81
Jubileum 112
Kalkulace 113, 114, 196
Karbonizace nízkotepečná 228, 231
Karel Gräf Sokolov 242
Kázeň pracovní 75
Kniha nemocných 92a-c
Kniha osazenstva 76a-d
Kniha účetní 115
Kniha úrazů 91a
Knihy horní 48
Knihy pozemkové 52, 59
Koncese 34
Kontingent 247
Kontroly 203
Kopáč 90
Kotel 159
Kutiště výhradní 51
Lanovka 63, 65, 226
Lom Antonín Anežka (Riesel) Svatava 46
Lom Barbora Tuchomyšl 220
Lom Bohemia Sokolov 39
Lom Kästner Lomnice 165, 180
Lom Riesel Svatava (Antonín Anežka) 78, 201, 204
Majetek 99, 100
Majetek dolový 49
Majetek horní 47
Majetek pozemkový 49
Maloprodej 245
Mapy důlní 137
Mechanizace 156, 158, 175
Měřictví 127
Měřictví důlní 22
Metody dobývací 185
Míry dolové 30, 39, 129, 130, 189
Místo odstavné 175

Mladiství 193
Mzdy 69, 77, 82, 110, 111, 120
Náhrada škody 91
Nájem 60
Náklady 106, 107
Nasazení totální 75
Němci nepostradatelní 76
Německý svaz hnědouhelného průmyslu Halle nad Sálou 11
Nemocní 92a-c
Nemocnost 120
Neštěstí 205
Obecní úřad Lomnice 13
Obecní úřad Svatava 15
Obecní úřad Týn 14
Oběžníky podnikové 19
Objekty 131
Obří důl Krkonoše 235
Odbyt uhlí 117, 238, 241 až 243
Odhady 42, 58
Odškodnění 64
Odvodňování 141, 145, 147, 150, 221
Oheň 220
Okrsek stavební 152
Opatření bezpečnostní 33
Opatření organizační 38
Orgány nadřízené 155
Osazenstvo 76a-d, 120, 202
Ovčín 172
Pánev ostříhomská 221
Patenty 2
Pilíř ochranný 63
Plán polohový 176
Plánování 9
Plány porubní 194
Platy 119
Pohledávky 39
Pojišťování 41 až 43, 85 až 88
Pojišťovna soukromých úředníků Praha 85
Pokladna bratrská 93
Pokladna penzijní 89
Pole dolové František Lomnice 135
Poměry dobývací 138
Posudky 2, 66
Potok Lomnický 145, 148
Povolení stavební 161
Povolení vstupu 31
Pozemky 49, 50, 52 až 64, 130, 131, 134, 137, 154
Prach uhelný 78
Prameny karlovarské 151
Prelimináře těžební 195

Prémie 80
Proces soudní 66
Prodejna uhlí 162, 169, 244
Profily kreslené 136
Průmysl chemický 246
Průmysl ropný 225
Průmyslová a obchodní komora Cheb 10
Příspěvky 26
Půda 133
Rada závodní 94 až 97
Rejstřík obchodní 37
Rekultivace 210
Revers 31
Revír Mostecký 77
Revír východní 124
Revírní báňský úřad Karlovy Vary 21
Revíry dobývací 128
Režim vodní 144
Rozbory uhlí 223
Rozpočet 101, 102, 160, 169, 177
Řády provozní 17
Ředitel 71
Řeka Ohře 142, 143, 233
Scheelit 235
Silnice okresní 239
Skluz půdy 139
Skrývka 199, 201
Slínek 227
Sloj Antonín 138
Služebnosti 63
Služné 108
Směny zameškané 75
Smlouvy kupní 59
Smlouvy směnné 59
Spolek pro chemickou a hutní výrobu Ústí nad Labem 38, 39, 47, 49, 55, 57, 59, 93, 218
Spoření 83
Správa státní báňská 73
Stanice impregnační 168
Statistika 41, 110, 118 až 121, 123, 124, 126
Stavby 155
Stavební společnost Industrie Karlovy Vary 153
Stavitel 59
Stávky 98
Stížnosti 75
Stroj těžní 160
Stroje 102
Studna 32
Sudetoněmecký uhelný syndikát Ústí nad Labem 237
SUM-Vergaser-Gesellschaft Berlín 62
Sušení uhlí 186

Svaz majitelů dolů Praha 5
Systém Fleissner 186
Škody důlní 64 až 66, 133, 147
Škola Na vyhlídce Sokolov 154
Škrabák 198
Štola šikmá 149
Tajemství obchodní 2
Tajemství státní 2
Technici 73
Telefon 34
Těžařstvo Gustav ve Zlatém Kopci 216
Těžba uhlí 222
Transformátor 165
Trať železniční 167
Tresty 2
Třídírna 160, 162, 166, 175, 245
Uhelné závody Britannia Královské Poříčí 39, 45, 48, 134
Uhelné závody Marie Pomocná a Matyáš Svatava 47, 132
Uhlí sokolovské 246
Úraz smrtelný 90
Úrazy 88, 91, 91a, 120
Úřad landráta Sokolov 16
Úřad práce Sokolov 75
Úředníci 70, 73, 119
Ústav pro výzkum uhlí Praha 229
Uzávěrky 104, 105, 125
Vedení elektrické 164 až 167
Vlečky 174
Voda pitná 32
Vodovod 61, 149, 161
Vody důlní 142, 143, 233
Volby 95
Vrchní horní rozhodčí soud Praha 8
Vrchní horní úřad Freiberg 22
Vrty 65, 135, 136
Všeobecný penzijní ústav Praha 87
Výrobky železné 247
Výrubnost 185, 190 až 192, 197
Výsledky provozní 116, 122
Výstavba 156
Vysvědčení 67
Výsypka lomnická 50
Využití uhlí 222
Vyvlastnění 50, 59
Zákazníci 240
Záležitosti osobní 69, 70, 72
Záležitosti pozemkové 13, 14, 15
Záležitosti vojenské 2
Zaměstnanci 67, 68, 72, 74, 82, 87, 109
Zaměstnanci čeští 19

Zařízení elektrická 164
Zařízení lanové 181
Zásobování 16
Zásoby uhelné 190, 193
Zastavení těžby 204
Zátopa 146
Závodní 71
Záznamy technické 183
Zbrojení 9
Zemědělství 210
Zkoušky uhlí 230
Zlom svatavský 188
Zprávy měsíční 126
Zprávy provozní 103, 193, 211 až 214
Zprávy technické 182
Zprostředkování práce 24
Železnice 174, 239

Rejstřík zeměpisný

Bečkov, okr. Trutnov inv. č. 186
Berlín 62
Boučí 51
Bylany, okr. Most 218
Čitice 215
Čižebná, okr. Cheb 217
Dolní Rychnov 46, 201
Frankfurt nad Mohanem, Německo 199
Freiberg, Německo 22
Halle nad Sálou, Německo 11
Cheb 10, 152
Chvaleč, okr. Trutnov 186
Karlovy Vary 21, 38, 151, 153
Krajková 244
Královské Poříčí 39, 45, 48, 134, 239
Kraslice 167
Lhotice, okr. České Budějovice 186
Loket 51
Lomnice 1, 2, 13, 18, 38, 50, 52, 53, 59, 61, 63 až 65, 104, 135, 141, 144, 161, 172, 173, 177, 180, 186, 208, 209, 213, 214, 224, 226, 230
Lvov 52, 53, 59, 65, 101, 147, 226
Most 9
Ostřihom, Maďarsko 221
Paříž 234
Pec pod Sněžkou, okr. Trutnov 235
Praha 5, 8, 85, 87, 229
Roudníky, okr. Ústí nad Labem 219, 223

Sokolov 3, 6 až 8, 12, 16, 20, 32, 39, 47, 49, 55, 59, 62, 65, 66, 75, 133, 139, 149, 154, 162, 167, 176, 184, 228, 231, 239, 242, 245

Svatava 15, 46, 47, 51, 52, 59, 63, 65, 78, 132, 144, 150, 188, 201, 204, 205, 206

Tuchomyšl, okr. Ústí nad Labem 219, 220, 223

Týn 14

Ústí nad Labem 3, 57, 184, 237

Vídeň 36

Vítkov 186

Zlatý Kopec, okr. Karlovy Vary 216

Zwickau, Německo 23

IX. Tiráž

Název archivní pomůcky:	Důl Jiří v Lomnici
Značka archivního fondu:	Jiří Lomnice
Časový rozsah fondu:	1856-1951
Počet inventárních jednotek:	247
Počet evidenčních jednotek:	62 (12 knih, 48 kartonů, 2 fascikly)
Rozsah fondu v bm:	5,40
Místo uložení:	Archiv společnosti Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s., Sokolov
Stav ke dni:	25. 6. 2013
Fond uspořádal, inventář sestavil a úvod napsal:	PhDr. Alexandr Gross
Počet stran:	34
Inventář přepsal:	Petr Beran
Počet exemplářů:	4
Inventář schválil:	Archivní oddělení Krajské správy ministerstva vnitra v Plzni 1965

Nově vymezené a revidované evidenční jednotky při GI 2012-2013

Název archivní pomůcky: Důl Jiří v Lomnici

Značka archivního fondu: Jiří Lomnice

Časový rozsah fondu: 1856-1951

Počet inventárních jednotek: 255 (včetně čísel 76a-76d, 91a, 92a, 92b, 200a)

Počet evidenčních jednotek: 109 (12 knih (i.č. 26, 76a-d, 91a, 92, 92a-b, 115, 200, 200a), 48 kartonů, 2 fascikly (i.č. 93 a 222), 46 fotografií, 1 album (i.č. 180 v kartonu 35))

Rozsah fondu v bm: 5,40

Místo uložení: ~~Archiv společnosti Sokolovská uhelná, právní nástupce, a. s., Sokolov~~
od r. 2019 v SOA v Plzni

Stav ke dni: 9. 7. 2013

Vypracoval: Beran

